

mellem fra den ene eller den anden Side. At man imidlertid ikke kommer meget langt ved saaledes blot at udtale, at man ikke synes om det og det, at man er meget imod Udvidelsen af Skoleiden, at man har imod det geistlige Tilsyn, at man vil have andre Bestemmelser om Kommunernes Ret til at vælge osv., tror jeg er indlysende. Derved er man virkelig ikke kommen videre end til at vise, at der er stor Uenighed tilstede; man er kun kommen til det rent Negative, men jeg har i Dvrigt heller aldrig kunnet vente Andet nu. Det vi mangle, er ikke et Grundlag til Forhandling, thi det har man meget godt fundet; det foreligger i de forskjellige Ansuelser, der ere fremkomne i de mange Møder, som i den Anledning have været holdte rundt omkring i Landet, men hvad vi mangle, naar vi fremdeles ville blive ved denne første Behandling, er de forandrede Bestemmelser, man vil have kaldt frem, saaledes som de ville komme til at foreligge, naar Sagen efter at være behandlet i et Udvalg foreligger til 2den Behandling. Sagen rykker imidlertid ikke et Skridt videre frem, naar man blot senere igjen fortsætter denne første Behandling, og de Herrer, som have været saa overordentlig nænsomme baade over Thingets Tid og over dets personlige Kræfter, skulde ikke paabyrde Thinget en saa unyttig og uhenigtsmæssig Ordning af Sagen. Hvad der savnes, er at faae at vide, hvad man virkelig kan gaa ind paa, og hvad man vil foreslaa, ikke i almindelig Aret — dem have vi nok af — ikke i blotte Tjælser og Stenninger, men i bestemte Forslag, der kunne foreligge til Afstemning; dem kunne vi blot faae ved en 2den Behandling og ved en Forhandling mellem Ministeren og Udvalget. En fortaat første Behandling, der skulde være en Gjentagelse i formindstet Maalestok af den Forhandling, som nu har fundet Sted, anser jeg baade for unyttig og skadelig. Jeg kan derfor ikke tro, at vi skulde gaa ind paa dette høist behynderlige Expedient, denne Udflugt — jeg har ikke noget andet danst Ud derfor, og de Herrer maa derfor undskylde, at jeg ikke kan bruge noget andet Udtryk — dette Middel til at komme bort fra Noget, man dog ikke kommer fra; man bliver tværtimod stikkende midt i det i Stedet for at naae det, hvorpaa det kommer an. — Jeg skal derefter tillade mig, i alt Fald for ikke at glemme det, at gjøre et Par Bemærkninger med Hensyn til de Foredrag, vi i Dag have hørt. Det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgheds (Kjær) henvendte sig til mig og mente, at jeg ikke havde svaret ham paa en Forespørgsel, som senere blev fremsat af et andet Medlem, og navnlig at mit Tilsvær til ham havde været givet i en færlig bitter Tone. Hvad det Sidste angaar, vil jeg kun sige, at Svarets Bestaffenhed og Tone ganske naturlig for en Del kommer til at afhænge af Spørgsmaalets Form, og uagtet den ærede Rigsdagsmand maasse ikke selv har lagt Mærke dertil, er hans Foredrags

Tone dog meget skiftet til at fremkalde Svar af en bitter Bestaffenhed. I Dvrigt vil jeg sige, at, ihvorvel jeg kun i meget faa Ting ventte Underkastelse fra den ærede Rigsdagsmands Side, havde jeg dog troet, at han netop i denne Sag vilde have været mere tilbøielig til at gaa med mig, end han kan være i andre Sager, og jeg tror at have haft Grund til at antage dette; men han har stillet sig saa skarpt ligeoverfor mig, at jeg ser, jeg har befundet mig i en Illusion. Han har forandret Sagen noget ved det Spørgsmaal, han i Dag igjen har henvendt til mig, men naar han taler om, at han vil have et aldeles bestemt Svar, og naar man ligeoverfor Ministeren er saa tilbøielig til at ville have et absolut bestemt „Ja“ paa, hvad man spørger om, vil jeg dog henstille, om det ikke er en besynderlig Fordring, man gjør, naar man stiller sig saaledes, som den ærede Rigsdagsmand gjorde ved at fremsætte sit Spørgsmaal, idet han sagde, at dersom jeg vilde give et bestemt Svar derpaa, vilde han tage under Overveelse, om han maasse vilde kunne stemme for Sagens Overgang til 2den Behandling. Synes den ærede Rigsdagsmand, at der er Tighed i dette Forhold? Hvad var det nu, hvorom han spurgte? Det var med Hensyn til Afstedigelsen af Skolelærere; men hvorledes er det muligt at give et bestemt Svar paa et Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket han dog selv har maattet være nødt til at tilføie, at det forstod sig af sig selv, at man ikke uden videre kunde sige, at Familierne skulde kunne afstedige Skolelærerne, hvorimod der selvfølgelig maatte træffes nærmere Bestemmelser om, hvorledes dette skulde gaa for sig, hvor stort et Antal Familier der skulde begjære det, for at en saadan Afstedigelse skulde kunne finde Sted — jeg tænker mig ogsaa, at der maatte være Bestemmelser om, hvorvidt en Gjentagelse deraf maatte have fundet Sted — samt om hvorledes Lærernes Stilling og Forhold derefter skulde være. Jeg er ikke af den Mening, at man, som man siger, skulde læste en saadan Lærer paa Gaden, og den ærede Rigsdagsmand vil dog vist ogsaa have nærmere Bestemmelser i saa Henseende (Kjær: Ja!), men hvorledes kan han da forlange noget andet Svar end det, jeg kan og vil give, nemlig at jeg, naar der træffes nærmere Bestemmelser, som jeg finder billige og rigtige, ikke fra min Side vil modsætte mig dem? Den ærede Rigsdagsmand siger maasse, at dette siger Intet; jeg vil ikke sige, at det ikke betyder Noget, men det er ganske vist ikke noget aldeles bestemt Svar paa et aldeles ubestemt Spørgsmaal, og det kan ikke være bestemt, saa længe man ikke ser disse nærmere Bestemmelser, som først ville kunne komme frem ved anden Behandling. Dette er et meget oplysende Exempel paa, hvorledes vi staa overfor alle de Spørgsmaal, der ere fremkomne; det er først, naar man har dem rigtig klart frem, og naar de blive formulerede, at man kan sige,